

1

1b

Xo Wêla, Lebollô, Mephatô

Bašimane xe ba wêla ba thôma ka xo rêma mahlaku a kxôrô ya mošatê ba e axa. Xe ba feditšê nakô ya xo wêla e batametšê, kxoši e bitša banna ba tla xo laola kôma. Dingaka xe di laotšê mašoboro a ya xo foka ka sehlaro se lokišitšweng ke ngaka e tlang xo wetša ba a ba ba bea le dipheko le tšôna di lokišwa ke ngaka eo. Ke moka baditi ba ya matimelô, ke xore ba ya xo axa mphatô le xo lokiša dikobô tša bodika, ba axa mphatô ka mašaša ba a êpêla ba a teteanthša xore xe o le kantlê u se ke wa bôna sa kaxare.

Dikobô tšê di loxwa ka byang byo botse byo bolêta bya thaba. Ke tšôna tšeo bodika bo di aparang bošexo, ba dia tšê dинthši xo feta bodika xor le xe xo ka tla ba bang ba se ke ba hlaela. Ka mokxwa oo ba tšea nakô e ka fetang kxwedi xe ba ile matimelô, ba hlobola ba tsoxa bošexo xaê ba bowa byo bong. Xa ba bonwe ke basadi ka nakô eo, le bôna bašimane xa ba sa apara selô, ba hlwa xo tee ba êlwa ka meretlwa.

Xe baditi ba bowa matimelô, kôma ya tšwa mašoboro a ya xo lala kxorong ba ôra lengeta la dihlare, ke xore ba šetšê ba beutšwe. Xo tloxa moo xa ba sa ya ka xaô ba namêla thaba. Xe ba bolotšwa ba bolotšwa ke monna o tee e seng ngaka, wa yôna ke wa dihlare tša xo ba alafa xe ba bolotšê, xe ba bolotšwa ba bolotšwa boxolo bya maxôrô a bôna xo feleletša kxôrô ka x kxfoô e nyaane le madulô a bôna ba dula byalo le ôna marôbalô yo mong le yo mong ka malaô a xaxe, xa a fetolwe xo bolotšwa motho ya šetšeng a nee hlaloxanyô e seng ngwana ya ka hlwang a thswenya kapa ya ka reng xo aloxa a bolêla dikôma basading kapa mašoborong.

2

Ba bolotšwa mathomong, mola ba bollang xa ba sa tšwara selô ba ponoka thswe xa ba sa na kôpanô le motho xe e se baditi ba ba dišang le banna ba tlileng xo ba bôna le xo ba fa melaô. ba a itiwa le xo rutwa mamêllô ya bohloko xore monna xa a lle k ke nku.

Xe ba e ja ba kwatama ka matôlô ba ngwathêlwa maxôbê ka diatleng a tlišwa ke baditi ba fiwa ke bôna mme ba swanetše xo phakiša xe ba e ja, xôna moo seroba se a lla xo yo a sa phakišing le ya ka hlatšang xa xo na moxau. Ya fetšang o re mme byale ka pudi. Ke moka wa fiwa xa xo na ya ka êmang ba bang ba sa ja.

Mohla ba hlaxang ba tlotšwa ka molôra o thapileng mmeleng le hloxong ke moka ke ôna metsi a bôna xo fihlêla ba aloxa. Metsi ba a nwa ka sewêlô le xôna xa ba nwele xo kxôlwa. Ba diswa ka hlôkômêlô e kxolo xore e mong a se ke a ba a thšabaš Xe ba fodile lebollô ba re bo a fetolêlwa maxôbê byale a rwala ke banenyana xo tloxa xaê xo fihla felô mo xo itseng.

3 Baditi ba ba tšêla ba iša mphantong bodika bya re xo ja ba buše mexopo ba e fe banenyana. Bodika bo wêla kxwedi di tharo, kôma e diwa sephiring, ba sa tsebeng sep iri ke ba sa wêlang. Ya ka bonang bawedi wa swarwa xe a se a wêla wa wetšwa le xe a sa rate ha e le mosadi wa bolawa. Koma e hola kxošī e lefiwa ke ba dilete di šele xe e le ba lete sa kxošī ba nthša kxomo ya lefa n aka xa tee ka mephatô e meraro.

Bodika bo ata xo wetšwa lehlabula xe mabêlê a budule. Xo tloxa April xo ya xo June. Xo wêlwa xo tee, xe mophatô o thothoswa xwa rerwa. Xa se taba e nang e diwa xa bonôlô Mollô wa bodika o xotšwa xa tee xa o timi xe e se mohla bo aloxa. Mabitsô a maswa ba a rêwa mohla ba aloxang, setsibana sa xo tlošwa ke sephiri sa ngaka lo kxošī. Mmolotšī ke Rabadia, xa a kxêthwe xanthšī xoba u ruta morwaxe mošomo oo le yôna ngaka xa e feto-fetolwe. Ke mošomo wa leloko le itseng. Ba laiwa xore xe ba wetše ke banna ba thšabe xo ralokêla basading, mekwaxa yohle ya bošoboro ba e lahlê.

Boxôbê bo apewa ke basadi xaê bya tlišwa ke baditi. Mohla moditi a rwalang moxopo basadi xa ba sa na le tokôlô ya xo mmona, ba khuta. Moditi o sepela a epela xorebasadi ba leng tseleng ba khute. Boxôbê bya bodika xa bo šibiwe bo lewa moratha le xôna bo loile kudu. Xe ya bamotepa baditi ba tlišetša

baapei lexwete ba ba roxa. Bopi bya xôna bo swanetšé xo hlwêka bo se ke bya ba le xe e ka ba lehlôkwana kapa boya bya kobo. Maratetšo a pitšá a bewa ke ngaka, le leng le le leng le dula godimo xa sehlare, xa a na xo tlošwa le mollô wa xôna xa o time, xo ba le bakxekolo ba xo leta pitšá. Moimana xa a apeêle badika le monna wa mohlolo (mohloloxadi) xa a tsene mphatong.

Bodika bo hlabya lethlake mohlung bo ora lengeta pele ba hlaxa.

4 Mohlang ba fetolêlwang banna ba hlaba diphôkwana thabeng, ke mohla bawedi ba tla kgo nama. Ke tšá xo šoxa makxeswa a xo aloxa. Xo tloxa fao le dikxôbê ba ka di ja. Xe ba tla aloxa banna ba tšea didibêlô tšá makhura ba tlotšá xore ba ba kota, ba ba tšweša ba boêla hleng xa moroto xa ba sa tsêna kaxare. Thapama ba phalla ba ya kxorong ya mošatê, mophatô o šala o thsungwa moraxo. Melatšá le dilo ka moka tšé beng di šomišwa ke bodika di swa le mphatô. Dyale ba bitšwa dialoxa, ba lala kxorong, ka mosôbasadi ba tlile xo ba beula ba ba tlotšá. Ka moraxo xa moo ba ya e mong le e mong kxorong ya xabô, ke moo ba yang xo ba hlabišá.

Mabitsô a maswa ba a rêwa kxorong le la mphatô le rêwa ba sa kxobokane ke kxoší. Mabitsô a mphatô a a reêlêlwa. Maina a mephatô ya mono šia: Mahlwana, Mapulana, Marêma, Madingwanana, Matopya, Maratwa, Mathunya, Ditladi, Mathamaxa, Malau, le Mapulana. Maina a dilô tšé ding tšeo ba di bitšang ka ôna mophatong ke ana: mollô ke sereko[^] boxôbê ke lebelebele; moxopo ke sebônêlô; metse ke kxetsi; basadi ke mašukudu; banenyana ke mafalane; monna ka rabadia; kxomo ke ngôpê.

Batho ba mphatô o tee xa ba ya ntweng ba tšwa ka mphoto wa bôna, le xe ba ya xo tsoma. Ba hlomphana le kae le kae mo ba xahlanang. Ba mphatô wa pele xa bôna ba ba hlompha ke baxolo ba bôna. Ba moraxo ke baratho.

5

Motho mola a aloxang ke monna o na le ditokêlô tabeng tša banna le mosadi wa tšeišwa, le direng wa ya kwela ke phêthô ya bonna le bosadi. Ha e le bakeng sa basetsana, tswaro ya bôna e tee le ya bašimane, ba fapane ka xobane bôna ba wêla xaê. Ba hlobola mese le maxabe ba rokêlêlwa dikxakxo xa ba tšole xe e se xe ba hlapa nokeng xoba ke moo koela ya bôna e tiileng xôna, ba rôbala natšo. Šx Šaka la bôna le bitšwa lešofa, bôna xa ba bolle ba a khweba. Ba laiwa boithswarô bakeng sa banna. Xo ikilêla ba retša ngw xa ba rwele sehlotho ba sa tlole makhura mmeleng, ba sa apare selô le xe xo ka tonya byang. Ba ikapeêla xa ba išetšwe dijô byale ka bašimane. Ba dišwa ke baditi ba basetsana ba wetseng pele xo bôna, ba a ba hlompha. Monna xa a ba bôna wa thšaba, xe ba mo thswara ba mo itlia a ba a lefišwa. Ba mo roxa a sa le kxole xore a se ke a hlakana nabô xe e le sehlôpha. Xe ba šetše ba roketšwe ka moraxo xa kxwedi tše tharo ba n'o šomêla babô bôna.

Mohla ba aloxa xo diwa mabyala ya ba mokete o moxolo ba beolwa ba tlotšwa matsoku ba tšwešwa mese le maxabe a maswa. Ke moka ba phatlalala ba ya xo hlabišwa maxabô bôna.

Bašimane ke Mmantlebere Tema. basetsana ke Lekobyane Mpe.

6

Methalô ena ke seswanthšô sa mphatô o moxolo wa ka ntlê, ke lešaka ka xare xo dula mediti, le lenyane la ka xare ke la bodika dinkxolwana tša ka xare ke dibešo xo ya ka maxôrô a bawedi. Mothalô wa manyoka-nyoka ke tsela eo ba tšwang ka yôna le yôna e axeletšwe. Nkxokolwana ya sorong la ka ntlê ke moo xo dulang baditi le modiša wa mphatô, yêna xa a tloxe, ke yêna moahlodi wa melato ya moo. Ya ka moraxo nkxolwana ke sebešo sa banna moo xo rêrêlwang xôna. Bodiša bya mona bo tiile bošexo le mosexare xa xo ka moo u ka tsênang u sa lemoxwa.

END S. 368

Koela

